

حکیم الهی که عدالت را گفت و زیست

آیین بزرگداشت علامه حکیمی در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد

مهدی چیلانگزی - عکاس رضوی

ایشان به ارتباط انسان و انسانیت باز می‌گردد.

■ خلوص نیت داشت

در بخشی دیگر از نکوداشت، استاد محمدمهدی رکنی‌یزدی، قرآن‌پژوه و استاد زبان و ادبیات فارسی سخنرانی کرد و گفت: زیست علامه حکیمی، شگفت‌آور و متعلق به خودش بود. سال ۱۳۳۵ به مشهد آمدم و با ایشان آشنا شدم و متوجه شدم علامه علاقه شدیدی به جوانان دارد. من هم به روحانیون علاقه‌مند بودم. در مدرسه نواب به خدمت ایشان می‌رفتم، علامه حکیمی آن زمان در فکر نوشتن کتابی درباره غدیرخم بودند و پس از مدتی مشاهده کردم نخستین اثری که ایشان نوشتند و آن اثر با اسم خودشان منتشر نشد، «داستان غدیر» بود که حدود ۲۵۰ صفحه دارد و روی آن نوشته شده به قلم «جمعی از دبیران». این کتاب با شعری از شاهنامه آغاز می‌شود و به جریان غدیرخم می‌پردازد و کتاب بسیار ارزشمندی است. علامه حکیمی در تمام فعالیت‌های کوچک و بزرگ خود خلوص‌نیت داشت؛ علاوه‌براین شناخت کاملی نسبت به محیط زیست خود داشت، عدالت‌خواه بود و از عدالت فریاد می‌زد. گفتنی است در ابتدای این مراسم، حجت‌الاسلام دکتر سبحانی، دبیر علمی «ستاد بزرگداشت نخستین سالگرد رحلت علامه حکیمی» گفت: علامه حکیمی الهیات را خردمندانه آموخت و عدالت را گفت و زیست. او راه‌های گوناگون را طی کرد و افق‌های جدیدی را فراوری می‌نهاد. آن مرحوم دین را بر بستر معارف ناب آن می‌خواست، خطاهای دین‌فهمی را می‌شناخت و درباره خطرات دین‌فهمی به دور از خط اوصیا هشدار می‌داد. برای علامه، امامت همه چیز بود؛ او امام را حقیقتی جاوید در همه اعصار می‌دانست.

و با کتاب و کتابخانه انس داشت. از سویی دیگر مصلحی اجتماعی و پرشور بود در حالی که این دو مؤلفه، معمولاً باهم جمع نمی‌شوند. صالحی تأکید کرد: علامه حکیمی در ده‌ها مورد آنچنان بود که دیگر کسان نبودند، او هم با تمام وجوه روشنفکری، روشنفکر بود و هم با تمام وجوه دینداری، دیندار بود و سوز دینی هم داشت. وی در بخشی دیگر به بررسی مؤلفه‌های روشنفکری در شخصیت علمی و اجتماعی استاد حکیمی پرداخت و ویژگی‌های «گستره تنوع مطالعاتی»، «ارتباطات گسترده اجتماعی»، «ارتباط با محرومان»، «ارتباطات با نو روشنفکران»، «اهتمام به نثر و ادبیات جدید» و «کنشگری اجتماعی و انقلابی بودن» را نماد رویکرد روشنفکرانه علامه حکیمی دانست و تأکید کرد وی با وجود داشتن همه این مؤلفه‌ها در حد اعلای خود، هرگز در مسیر دین و دینداری نلغزید، بلکه دست دیگران را گرفت و سبب هدایت خیلی‌ها شد.

■ منظومه فکری علامه ارتباط انسان و انسانیت بود

در ادامه این مراسم حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعلی مهدوی‌راد، دانشیار دانشگاه تهران گفت: سخن گفتن از کتاب «الحیات» مانند مثال «ریختن بحر در کوزه است». زنده‌یاد علامه حکیمی از معدود متفکران و اسلام‌شناسان و عالمانی است که به دین‌نگاهی جامع داشت و گستره دانش‌شان هم جامع بود، استاد حکیمی هم به دین نگاه تمدنی و هم در آثارش نگاهی هدایت‌پذیر داشت. مهم‌ترین دل‌مشغولی‌اش در یافتن، پرداختن و عرضه کردن بود. «الحیات» اوج دغدغه‌مندی ایشان است، اگر تمام منظومه فکری و دغدغه علامه حکیمی را بخواهیم نشان دهیم، باید بگوییم مجموعه منظومه فکری

جهت، مستند و متنقن هستند و محتوای ارزنده‌ای را به مخاطب ارائه می‌کنند. یک نمونه برجسته از این آثار، کتاب ارزشمند «خورشید مغرب» است که درباره وجود مقدس حضرت ولی‌عصر(عج) به رشته تحریر درآمده و من، با توجه به دیگر آثاری که در این‌باره نوشته شده‌است، این اثر را در رابطه با موضوع مهدویت بسیار جامع می‌دانم. وی در ادامه افزود: اصل دوم و ثابت در زندگی مرحوم علامه حکیمی، مسئله عدالت و توجه به محرومان است. می‌دانیم که این موضوع، از جمله موضوعات مورد توجه اسلام است که بیانات وحیانی درباره آن، فوق تصور است و مرحوم حکیمی به شکل‌های مختلف، این مهم را دنبال کرده است. او درباره رسیدگی به امور محرومان، فوق‌العاده علاقه‌مند و حریص بود و حتی سعی می‌کرد از جهت زندگی شخصی هم با آن‌ها همراه و هم‌سطح باشد و به همین دلیل، زندگی بسیار ساده و خالی از علایق دنیوی داشت. اصل سوم، توجه ویژه علامه حکیمی به مسئله تفکیک بود؛ اصطلاحی که ظاهراً خودش درباره مبانی اعتقادی باب کرد؛ تفکیک بین حقایق وحیانی و افکار بشری که با وحی سازگار نیست. در این مورد، علامه حکیمی بیاناتی جدی دارد و در مواردی، با تأثر فراوان به برخی رویکردها انتقاد وارد می‌کند و معتقد است با توجه به اینکه مکتب وحی نیازی به غیر ندارد و از باب تأمین احتیاجات انسان، بسیار غنی و بلکه بی‌نظیر است، باید به آن توجه کامل داشت.

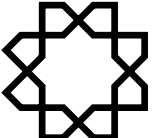
■ حکیمی روشنفکری دیندار و سوزمند دیانت بود

سیدعباس صالحی در سخنانش علامه حکیمی را روشنفکری دیندار توصیف کرد و گفت: او هم محقق بود و هم مصلح، هزاران کتاب را خوانده و مرور کرده

نخستین سالگرد ارتحال علامه محمد رضا حکیمی، دیروز با حضور تولیت آستان قدس رضوی و جمعی از علما و استادان برجسته حوزه و دانشگاه در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد. به گزارش آستان نیوز، در این مراسم که به همت نهادهای مختلف علمی و فرهنگی از جمله آستان قدس رضوی برگزار شد، آیت الله سید جعفر سیدان از استادان برجسته حوزه علمیه خراسان، دکتر سیدعباس صالحی نماینده ولی فقیه و مدیرمسئول مؤسسه و روزنامه اطلاعات، استاد محمد مهدی رکنی از دوستان دیرین مرحوم حکیمی و حجت الاسلام والمسلمین محمدعلی مهدوی راد قرآن پژوه و دانشیار دانشگاه تهران سخنرانی کردند.

■ ۳ ویژگی علمی و زیست علامه حکیمی

آیت‌الله سیدجعفر سیدان، استاد برجسته حوزه علمیه خراسان و از دوستان و همراهان دیرین مرحوم علامه حکیمی در سخنانی به سابقه دوستی دیرینه اش با آن حکیم فقید اشاره و عنوان کرد: شخصیت علامه حکیمی، شخصیتی با ابعاد مختلف است که بررسی هر بخش از این ابعاد، ساعت‌ها بحث و بررسی می‌خواهد که حق آن به‌طور شایسته ادا شود. این استاد دروس عالی حوزه، در ادامه به مرور برخی شاخص‌های علمی و زیست مرحوم حکیمی پرداخت و با بیان اینکه زندگی وی با سه اصل اساسی و ثابت همراه بوده است، گفت: اصل نخست در زندگی او، اصرار بر ترویج تشیع و تثبیت ولایت‌خاندان رسالت علیهم‌السلام بود. کتاب‌ها و آثار گوناگون وی، می‌تواند دلیلی بر این مدعا باشد. آثاری که از هر

خبر

رونمایی از سازه جدید ورودی رواق دارالحجه حرم مطهر رضوی

سازه جدید ورودی رواق دارالحجه(از مسیر بست نواب صفوی)، با طراحی‌و اجرای معماری متناسب باحرم مطهرتکمیل‌ورونمایی‌شد. به گزارش آستان نیوز، این سازه جدید که در ساخت آن از آجر و کاشی‌های متناسب با حرم مطهر حضرت رضا(ع) استفاده شده، جایگزین سازه‌های فلزی پیشین این رواق شده است. معاون طرح و برنامه سازمان فنی و نگهداری حرم مطهر رضوی در گفت‌وگو با آستان نیوز، توضیحاتی درباره این پروژه ارائه و اظهار کرد: بیش از این در دو ورودی رواق دارالحجه، از بست نواب صفوی و شیخ طوسی، دو سازه آلومینیومی قرار داشت که به لحاظ هندسه، فرم، ارتفاع و نوع مصالح به‌کار رفته، همخوانی و تناسبی با معماری حرم مطهر رضوی نداشت و با توجه به این موضوع، طراحی و انطباق سازه‌ای متناسب با معماری پیرامونی آن در دستور کار قرار گرفت. محمود غفاریان عصادست افزود: عملیات اجرایی ساخت ورودی این رواق از مسیر بست نواب، از حدود سه ماه قبل آغاز شد و با تلاش سازمان فنی و نگهداری حرم مطهر رضوی، این پروژه در روزهای اخیر به پایان رسید و رونمایی شد. غفاریان عصادست درباره مصالح به‌کار رفته در ساخت این ورودی جدید نیز اظهار کرد: در این سازه، بیش از ۱۶ هزار قطعه آجر و ۴ هزار قطعه کاشی فیروزه‌ای رنگ مورد استفاده قرار گرفته و برای خروج از یکنواختی، هندسه آن نیز به شکل قوس در نظر گرفته شده است. وی ادامه داد: همچنین همزمان با ساخت این سازه، بهسازی و تعمیر سنگ‌پله‌ها و پاگردها، سنگ‌بدنه و کف، تعمیرات و بهسازی پله برقی، نرده، طرح ویژه روشنایی و نورپردازی ورودی نیز انجام شد. معاون سازمان فنی و نگهداری حرم مطهر رضوی افزود: علاوه بر مصالح، در بحث تناسبات و ارتفاع سازه نیز به این موضوع توجه شده است که هندسه سر در ورودی و تزئینات استفاده شده در آن، در عین داشتن ویژگی دعوت‌کنندگی به رواق، به میزانی نباشد که زیبایی و ابهت ایوان نقاره‌خانه و ساعت صحن انقلاب را تحت شعاع قرار دهد. غفاریان همچنین گفت: در حال حاضر سازه ورودی رواق دارالحجه از بست نواب صفوی به بهره‌برداری رسیده و برای ورودی رواق از بست شیخ طوسی نیز برنامه اجرایی در حال تدوین است که با تجربه‌ای که در فاز اول پروژه کسب شده، پیش‌بینی می‌شود فاز دوم در مدت زمان کمتری تکمیل شود.

حجت‌الاسلام حسینی قمی ا در تاریخ

هست شخصی به اسم ابراهیم بن طلحه که گرایش اموی داشت پس از حادثه عاشورا به امام سجاد(ع) از سر استهزاء و تمسخر می‌گفت: «من الغالب»؟ در این جنگ کریلا چه کسی پیروز شد؟ امام سجاد یک جواب تاریخی دادند... پاسخ بسیار زیبایی بود... نه تنها زیبا که یک تحلیل بسیار مهم در تاریخ کریلا و حوادث پس از عاشورا به‌حساب می‌آید. حضرت فرمودند: «اگر وقت نماز شد و می‌توانستی اذان بگویی و مردم می‌توانند نماز بخوانند، ما پیروز شدیم، اگر نام دین و نماز به کلی محو شده، یزید پیروز شده است». در حقیقت حضرت می‌خواهند بفرمایند: خون سیدالشهدا آن اثری که باید داشته باشد را داشت... آن‌ها می‌خواستند نام دین را از بین ببرند، این ابی‌الحدید نوشته ، زمانی یک نفر به معاویه گفت: دشمنی با علی بن ابی طالب

چه کسی پیروز شد؟

عزاداری بر اباعبدالله را از مبعث بزرگ‌تر کردید. این حدیث از پیامبر معروف است: «حسین منی و أنا من حسین» قدیمی‌ترین منابع این حدیث کامل الزیارات ابن قولویه قمی است. حسین از من است، من از حسین هستم! من از حسین هستم یعنی چه؟ آیا معنی‌اش این نیست که بقای دین و اسلام به دست سیدالشهدا خواهد بود.

می‌گویند: شما این‌قدر زیارت‌نامه‌ها و قرآن خواندن را گرفته است! ما، پس از قرآن سه راه برای دریافت معارف داریم که هیچ تفاوتی با هم ندارد. روایت، زیارت و مناجات... آیا راهی برای امام شناسی بالاتر از زیارت جامعه کبیره هست؟ بیش از ۲۰۰ ویژگی در جامعه کبیره برای امام آمده است. بالاترین سند امام شناسی در تاریخ شیعه، جامعه کبیره است... صحیفه سجادیه دریایی از معارف است... .

را تمام کن، بگو دیگر تمام شد. او که به شهادت رسید و تو با امام حسن صلح‌نامه امضا کردی، دیگر این دشمنان دادن را تمام کن... معاویه پاسخ داد: نه به خدا قسم، مگر نمی‌بینی بر سر مأذنه‌ها نام محمد در کنار نام خداوند آمده است، به خدا قسم تا این نام را دفن نکنم آرام نمی‌نشینم! امام سجاد هم برای همین به آن فرد فرمود: ببین امروز بر مأذنه‌ها اذان می‌گویند یا نه؟ اگر هنوز اذان می‌گویند، ما پیروز شده‌ایم. متأسفانه امروز کسانی هستند که می‌گویند: این عزاداری‌ها دین را به حاشیه برده است! همه دین با شهادت سیدالشهدا زنده شد. اگر عاشورا نبود هیچ نامی از دین نبود. انصافاً معارفی که از دین بلد هستید غیر از این است که در مجالس اهل‌بیت یاد گرفتیم... تمام جلسات دهه محرم معارف دین و احادیث سیدالشهدا است. چطور می‌گویید عزاداری امام حسین(ع) دین را به حاشیه می‌برد؟ گاهی می‌گویند: شما